DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)
den 25 oktober 2007 *

I mål C-334/04,

angående en talan om fördragsbrott enligt artikel 226 EG, som väckts den 30 juli 2004,

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av M. Patakia och M. van Beek, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande,

mot

Republiken Grekland, företrädd av E. Skandalou, i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande,

* Rättegångsspråk: grekiska.

med stöd av:

Konungariket Spanien, företrätt av N. Díaz Abad, i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

Republiken Frankrike, företrädd av G. de Bergues och C. Jurgensen-Mercier, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

Republiken Portugal, företrädd av L. Fernandes och M. Lois, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

Republiken Finland, företrädd av T. Pynnä, i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

intervenienter,

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden C.W.A. Timmermans samt domarna L. Bay Larsen, R. Silva de Lapuerta, P. Kūris (referent) och J. Klučka,

generaladvokat: J. Kokott,
justitiesekreterare: förste handläggaren M. Ferreira,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 22 juni 2006,

och efter att den 14 september 2006 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Europeiska gemenskapernas kommission har yrkat att domstolen skall fastställa att Republiken Grekland har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 4.1 och 4.2 i direktiv 79/409, genom att

— som särskilda skyddsområden klassificera områden som till antal och sammanlagd storlek uppenbart understiger antalet och den sammanlagda storleken av de områden som uppfyller förutsättningarna för att betecknas som särskilda skyddsområden i den mening som avses i artikel 4.1 i rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar (EGT L 103, s. 1; svensk specialutgåva, område 15, volym 2, s. 161), i dess lydelse enligt, bland annat, kommissionens direktiv 97/49/EG av den 29 juli 1997 (EGT L 223, s. 9) (nedan kallat direktiv 79/409),

— utse särskilda skyddsområden som till sin storlek uppenbarligen understiger storleken av de områden som räknas upp i Inventory of Important Bird Areas in the European Community (förteckning över viktiga områden för fågelfaunan i Europeiska gemenskapen), vilken publicerades år 2000 (nedan kallad IBA 2000), och som uppfyller förutsättningarna för att klassificeras som särskilda skyddsområden,

— inte utse särskilda skyddsområden för flera av de fågelarter som räknas upp i bilaga 1 till direktiv 79/409 eller genom att som särskilda skyddsområden klassificera områden i vilka de berörda arterna inte förekommer i tillräcklig utsträckning, och genom att

— inte utse särskilda skyddsområden för flera flyttfåglar eller genom att som särskilda skyddsområden klassificera områden i vilka dessa fåglar inte förekommer i tillräcklig utsträckning.

Tillämpliga bestämmelser

2 Nionde skälet i direktiv 79/409 har följande lydelse:

"För att bevara samtliga fågelarter är det helt nödvändigt att skydda, upprätthålla och återställa tillräckligt varierande och stora livsmiljöer för fåglar. Vissa fågelarter bör skyddas genom att särskilda åtgärder avseende deras livsmiljöer vidtas för att säkerställa deras överlevnad och fortplantning inom det område där de förekommer. Sådana åtgärder måste också ta hänsyn till flyttande fåglar och samordnas i syfte att åstadkomma en sammanhängande helhet."

3 Artikel 1.1 i direktiv 79/409 har följande lydelse:

"Detta direktiv behandlar bevarandet av samtliga fågelarter som naturligt förekommer inom medlemsstaternas europeiska territorium på vilket fördraget tillämpas. Det omfattar skydd, skötsel, förvaltning och kontroll av dessa arter och fastställer regler för exploatering av dem."

4 Artikel 2 i direktivet har följande lydelse:

"Medlemsstaterna skall, med beaktande även av ekonomiska krav och rekreationsbehov, vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bibehålla populationen av de arter som avses i artikel 1 på en nivå som svarar särskilt mot ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller för att återupprätta populationen av dessa arter till denna nivå."

5 Artikel 4.1–3 i detta direktiv har följande lydelse:

"1. För de arter som anges i bilaga 1 skall särskilda åtgärder för bevarande av deras livsmiljö vidtas för att säkerställa deras överlevnad och fortplantning inom det område där de förekommer.

I samband med detta skall hänsyn tas till

a) utrotningshotade arter,

b) arter som är känsliga för vissa förändringar i livsmiljön,

c) arter som anses som sällsynta på grund av att populationerna är små eller den lokala utbredningen begränsad,

d) andra arter som kräver speciell uppmärksamhet på grund av den särskilda karaktären hos deras livsmiljö.

Vid utvärdering skall hänsyn tas till tendenser och variationer i populationsnivåerna.

Medlemsstaterna skall som särskilda skyddsområden i första hand klassificera sådana områden som vad gäller antal och storlek är mest lämpade för bevarandet av dessa arter, med hänsyn till arternas behov av skydd inom det geografiska havs- och landområde som omfattas av detta direktiv.

2. Med hänsyn till deras behov av skydd inom det geografiska havs- och landområde som omfattas av detta direktiv, skall medlemsstaterna vidta liknande åtgärder för regelbundet förekommande flyttfåglar som inte anges i bilaga 1 med avseende på deras häcknings-, ruggnings- och övervintringsområden samt rastplatser längs deras färdväg. Medlemsstaterna skall därvid lägga särskild vikt vid skyddet av våtmarker, i synnerhet våtmarker av internationell betydelse.

3. Medlemsstaterna skall sända all relevant information till kommissionen, så att den kan ta lämpliga initiativ för att uppnå den samordning som är nödvändig för att säkerställa att de områden som anges i punkterna 1 och 2 ovan bildar en sammanhängande helhet som uppfyller behovet av skydd för dessa arter inom det geografiska havs- och landområde som omfattas av detta direktiv."

Det administrativa förfarandet

6 Enligt kommissionen har Republiken Grekland år 2001 inte klassificerat alla de viktiga områden för bevarande av fåglar som räknas upp i IBA 2000 som särskilda skyddsområden. Republiken Grekland har på grundval av ornitologiska kriterier, som den fastställt och förtydligat, utsett 186 viktiga områden för bevarandet av fåglar — med en sammanlagd yta på 3 320 027 hektar, motsvarande 25,2 procent av den grekiska landytan — som skall klassificeras som särskilda skyddsområden i den mening som avses i direktiv 79/409.

7 Den 11 oktober 2001 översände de grekiska myndigheterna en förteckning med förslag till kommissionen, vilka rörde upprättande av nya särskilda skyddsområden, utvidgning av redan existerande särskilda skyddsområden och avveckling av särskilda skyddsområden som sedermera skulle inkluderas i nya sådana områden. Kommissionen ansåg att Republiken Grekland hade åsidosatt sina skyldigheter enligt artikel 4.1 och 4.2 i detta direktiv eftersom den varken hade bifogat geografiska uppgifter, i synnerhet inte några storleksangivelser, eller sådan teknisk information som är nödvändig för den slutliga klassificeringen av områden som särskilda skyddsområden, såsom föreskrivs i artikel 4.3 i direktiv 79/409. Den 21 december 2001 sände kommissionen därför en formell underrättelse till nämnda medlemsstat.

8 I sitt svar av den 25 mars 2002 på den formella underrättelsen ifrågasatte den grekiska regeringen delvis den metod och de kriterier som hade använts vid utformandet av IBA 2000 och informerade kommissionen om de svårigheter som den stött på i arbetet med att klassificera vissa av områdena i denna förteckning som särskilda skyddsområden. De grekiska myndigheterna åtog sig därefter att skicka en förteckning till kommissionen över cirka 40 nya områden som den avsåg att klassificera som särskilda skyddsområden.

9 I en skrivelse av den 30 september 2002 översände de grekiska myndigheterna kartografiska och tekniska uppgifter som komplement till klassificeringen som särskilda skyddsområden av de områden som fanns uppförda på den förteckning som hade översänts den 11 oktober 2001. Kommissionen kunde på grundval av dessa uppgifter konstatera att Republiken Grekland hade utsett 110 särskilda skyddsområden med en yta på 811 236 hektar. Eftersom kommissionen inte erhöll några ytterligare uppgifter avseende klassificeringen av andra särskilda skyddsområden, riktade institutionen den 19 december 2002 ett motiverat yttrande till medlemsstaten och uppmanade den att inom två månader från delgivningen av det motiverade yttrandet vidta de nödvändiga åtgärderna för att följa yttrandet.

10 I sitt första svar på det motiverade yttrandet översände de grekiska myndigheterna, i en skrivelse av den 20 februari 2003, tekniska och geografiska uppgifter avseende 51 områden och föreslog en ändring av gränserna för 10 av dessa.

11 Efter att ha tagit del av detta svar och de kompletterande svaren av den 5 maj och den 2 december 2003 bedömde kommissionen att situationen fortfarande var otillfredsställande och väckte förevarande talan.

12 Genom beslut av domstolens ordförande av den 10 december 2004 tilläts Konungariket Spanien, Republiken Frankrike, Republiken Portugal och Republiken Finland att intervenera till stöd för Republiken Greklands yrkanden.

Talan

Den första och den andra anmärkningen: Klassificering som särskilda skyddsområden av områden som till antal och sammanlagd storlek uppenbart understiger antalet och den sammanlagda storleken av de områden som uppfyller förutsättningarna för att betecknas som särskilda skyddsområden i den mening som avses i artikel 4.1 i rådets direktiv 79/409 och klassificering av särskilda skyddsområden som till sin storlek uppenbart understiger storleken av motsvarande områden som räknas upp i IBA 2000

13 Inledningsvis skall kommissionens två första anmärkningar prövas som en enda anmärkning om underlåten och otillräcklig klassificering som särskilda skyddsområden av de områden som räknas upp i IBA 2000.

Parternas argument

14 Kommissionen har anfört att Republiken grekland inte har klassificerat 45 viktiga områden för bevarande av fåglar och endast delvis har klassificerat 141 av dessa områden som uppfyller förutsättningarna för att betecknas som särskilda skyddsområden i den mening som avses i artikel 4.1 i rådets direktiv 79/409. Nämnda områden bildar 151 särskilda skyddsområden som inte regleras i någon juridiskt bindande rättsakt då miljöministeriet, ministeriet för planering och offentliga arbeten samt jordbruksministeriet inte har delgett kommissionen något gemensamt beslut. Kommissionen har tillagt att den utsedda ytan omfattar 1 360 069 hektar, vilket bara utgör 40 procent av den sammanlagda ytan av de 186 viktiga områdena för bevarande av fåglar som räknas upp i IBA 2000.

15 Kommissionen har slutligen angett att dess konstaterande att Republiken Grekland endast delvis har klassificerat de viktiga områden för bevarande av fåglar som räknas upp i IBA 2000 särskilt avser sådana våtmarker som avses i artikel 4.2 i direktiv 79/409 och, i synnerhet, sådana våtmarker som är av internationell betydelse och som finns förtecknade i den konvention som ingicks i Ramsar den 2 februari 1971 om våtmarker av internationell betydelse i synnerhet såsom livsmiljö för våtmarksfåglar (nedan kallad Ramsarkonventionen).

16 Den grekiska regeringen har medgett att 45 viktiga områden för bevarande av fåglar som räknas upp i IBA 2000 inte har klassificerats som särskilda skyddsområden och angett att dessa kommer att undersökas inom ramen för "programmet för förnyad undersökning av 69 viktiga områden för bevarande av fåglar med tanke på deras klassificering som särskilda skyddsområden för vilda fåglar" av den 11 februari 2004 (nedan kallat programmet för förnyad undersökning).

17 Den grekiska regeringen har dessutom påpekat att klassificeringen av de 151 särskilda skyddsområdena skedde på grundval av de senaste ornitologiska uppgifterna vilka fastställts av de behöriga grekiska myndigheterna och av en speciell interministeriell kommitté, med medverkan av Elliniki Ornithologiki Etaireia (grekisk ornitologisk förening , nedan kallad EOE).

18 Vad slutligen gäller våtmarkerna anser den grekiska regeringen att samtliga våtmarker som är viktiga för bevarande av fåglar har klassificerats som särskilda skyddsområden. Vad särskilt gäller våtmarker av internationell betydelse har den grekiska regeringen påpekat att dessa områden, med undantag för Nestou- och Vistonidadeltat, till 85 procent har klassificerats som särskilda skyddsområden. De vidsträckta marina områden som omfattar sådana våtmarker vilka räknas upp i Ramsarkonventionen ingår också i de särskilda skyddsområdena. Storleken på de särskilda skyddsområdena skiljer sig från storleken på de områden som räknas upp i denna konvention eftersom vissa av de sistnämnda områdena inte är av ett sådant ornitologiskt intresse att de kan klassificeras som särskilda skyddsområden.

19 Den grekiska regeringen anser sammanfattningsvis att även om antalet och storleken av de områden som klassificerats som särskilda skyddsområden understiger antalet och storleken av de viktiga områden för bevarande av fåglar som räknas upp i IBA 2000 så understiger dessa klassificeringar inte uppenbart vad som föreskrivs i denna förteckning, eftersom den grekiska regeringen, genom att utse 151 särskilda skyddsområden, har klassificerat 141 av de 186 viktiga områdena för bevarande av fåglar som räknas upp i denna förteckning, vilket utgör mer än hälften av dessa områden.

20 Enligt den spanska regeringen är IBA 2000 bristfällig, i synnerhet med anledning av att arbetet med att upprätta denna förteckning inte övervakades av någon offentlig myndighet med kompetens på miljöområdet, som kunde säkerställa att uppgifterna häri var precisa och korrekta. IBA 2000 kan därför inte tillmätas samma betydelse som *Inventory of Important Bird Areas in the European Community*, som publicerades år 1989 (nedan kallad IBA 89).

21 Den franska regeringen anser att IBA 2000 utgör en användbar referens, men att den är otillräcklig för att klassificera de områden som räknas upp i förteckningen som särskilda skyddsområden i den mening som avses i direktiv 79/409. Nämnda direktiv innehåller inte heller några kriterier för att identifiera särskilda skyddsområden i fråga om sammanlagd storlek eller procent.

22 Den portugisiska regeringen har gjort gällande att medlemsstaterna skall ges en rimlig tidsfrist för att genomföra nödvändiga undersökningar. Förteckningar som IBA 2000 utgör erkända och oomtvistliga referensunderlag som inte kan användas som kvantitativa matriser för att kontrollera att de skyldigheter som uppställs i direktiv 79/409 iakttagits.

23 Enligt den finländska regeringen medför tillämpningen av IBA 2000 att bevisbördan snedvrids eftersom medlemsstaterna måste förete vetenskapliga uppgifter för att visa att ett område inte uppfyller de kriterier som krävs för att få klassificeras som särskilt skyddsområde trots att de utsetts till särskilt skyddsområde i nämnda förteckning.

Domstolens bedömning

24 Det skall erinras om att artikel 4 i direktiv 79/409 innehåller föreskrifter om ett förstärkt och riktat skydd för såväl de arter som anges i bilaga I till detta direktiv som flyttfåglar som inte anges i detta direktiv. Skyddet motiveras av att det rör sig om de mest utrotningshotade arterna respektive arter som utgör ett gemensamt arv för gemenskapens medlemsstater (dom av den 13 juli 2006 i mål C-191/05, kommissionen mot Portugal, REG 2006, s. I-6853, punkt 9 och där angiven rättspraxis). Av nionde skälet i detta direktiv följer dessutom att det för att bevara samtliga fågelarter är nödvändigt att skydda, upprätthålla och återställa tillräckligt varierande och stora livsmiljöer för fåglar. Medlemsstaterna är således skyldiga att vidta de åtgärder som krävs för att bevara nämnda arter (dom av den 28 juni 2007 i mål C-235/04, kommissionen mot Spanien, REG 2007, s. I-5415, punkt 23).

25 Det är därför nödvändigt att uppdatera vetenskapliga uppgifter för att fastställa hur situationen ser ut för de mest hotade arterna och de arter som utgör ett gemensamt arv för gemenskapen, så att de lämpligaste områdena kan klassificeras som särskilda skyddsområden. De senast uppdaterade vetenskapliga uppgifterna som fanns tillgängliga vid utgången av den frist som fastställs i det motiverade yttrandet skall därför användas (domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Spanien, punkt 24).

26 Det skall i detta sammanhang erinras om att den första paneuropeiska studie som genomfördes inom ramen för IBA 89 har reviderats i de nationella förteckningarna, däribland IBA 2000, vilken togs fram av EOE, med hjälp av mer exakta och uppdaterade vetenskapliga uppgifter.

27 Domstolen har redan slagit fast att IBA 89, med hänsyn till dess vetenskapliga karaktär och till att ingen medlemsstat har företett några som helst vetenskapliga bevis för att skyldigheterna enligt artikel 4.1 och 4.2 i direktiv 79/409 skulle kunna fullgöras genom att andra områden än dem som anges i nämnda förteckning klassificeras som särskilda skyddsområden, vilka täcker en sammanlagd yta som är mindre än ytan av de områden som anges i förteckningen, kan användas som referensmaterial vid bedömningen av om en medlemsstat har klassificerat ett tillräckligt antal områden med en tillräcklig yta som särskilda skyddsområden i enlighet med de ovannämnda bestämmelserna i direktiv 79/409, trots att den inte är rättsligt bindande för den berörda medlemsstaten (se, för ett liknande resonemang, dom av den 19 maj 1998 i mål C-3/96, kommissionen mot Nederländerna, REG 1998, s. I-3031, punkterna 68–70, av den 20 mars 2003 i mål C-378/01, kommissionen mot Italien, REG 2003, s. I-2857, punkt 18, och domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Spanien, punkt 26).

28 Domstolen konstaterar att IBA 2000 innehåller en uppdaterad förteckning över områden som är viktiga för bevarandet av fåglar i Grekland, vilken, i brist på vetenskapliga bevis av motsatt innebörd, utgör ett referensdokument som kan användas vid bedömningen av om nämnda medlemsstat har utsett tillräckligt med områden till särskilda skyddsområden, vad gäller antal och storlek, för att skydda alla de fågelarter som räknas upp i bilaga I till direktiv 79/409 och de flyttfåglar som inte anges i nämnda bilaga.

29 I detta avseende skall det understrykas att innehållet i IBA 2000 som avser Grekland, såsom den grekiska regeringen själv har påpekat, har bestämts av bland annat EOE. Dessutom har de 151 särskilda skyddsområdena valts ut i samarbete med detta organ, som har bistått med vetenskapligt och tekniskt stöd.

30 I förevarande fall är det vedertaget att Republiken Grekland, genom att fortsätta att använda programmet för förnyad undersökning, vars resultat ännu inte var tillgängliga vid utgången av den frist som angetts i det motiverade yttrandet, och genom att inte överlämna några uppgifter avseende den metod som använts i detta program och andra vetenskapliga uppgifter inom denna tidsfrist till kommissionen, inte har lagt fram några uppgifter som motbevisar resultaten i IBA 2000.

31 Ovanstående konstaterande påverkas inte av argumentet att det är nödvändigt att ge medlemsstaterna en rimlig tidsfrist för att genomföra långsiktiga observationer och kartografiska studier för att fastställa viktiga områden för bevarande av fåglar.

32 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkterna 48 och 49 i sitt förslag till avgörande är medlemsstaterna själva ansvariga för klassificeringen av de särskilda skyddsområdena och skall därvid beakta de mest relevanta vetenskapliga fakta. Därav följer dock inte att en sådan skyldighet inte föreligger så länge som de behöriga myndigheterna inte har sett över och verifierat de nya vetenskapliga rönen. En sådan klassificeringsskyldighet föreligger sedan utgången av fristen för att införliva direktiv 79/409. För Greklands del innebär detta att en sådan skyldighet föreligger sedan den 6 april 1981.

33 Med beaktande av vad som har anförts ovan konstaterar domstolen att IBA 2000, i brist på vetenskapliga studier som visar att resultaten i denna förteckning eventuellt

är felaktiga, utgör den senast uppdaterade och mest precisa källan för identifiering av de områden som vad gäller antal och storlek är mest lämpade för bevarandet av fåglar.

34 Vad gäller den uppenbart otillräckliga klassificeringen som särskilda skyddsområden av områden som uppfyller förutsättningarna för att klassificeras som särskilda skyddsområden i den mening som avses i artikel 4.1 i direktiv 79/409, erinrar domstolen om att medlemsstaterna är skyldiga att som särskilda skyddsområden klassificera alla områden som med tillämpning av ornitologiska kriterier förefaller vara mest lämpade för bevarande av de ifrågavarande arterna (se domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Nederländerna, punkt 62).

35 I förevarande fall är det utrett att 141 av de 151 områden som Republiken Grekland har utsett endast är tillräckliga för att skydda 40 procent av den totala ytan av de 186 områden som är viktiga för bevarande av fåglar och som räknas upp i IBA 2000. Av detta följer att 45 viktiga områden för bevarande av fåglar, vilka utgör 60 procent av den totala ovannämnda ytan, inte klassificerats som skärskilda skyddsområden.

36 Domstolen konstaterar att Republiken Grekland, utan vetenskapliga uppgifter med vilka resultaten i IBA 2000 kan vederläggas, har klassificerat områden som särskilda skyddsområden som till antal och sammanlagd storlek uppenbart understiger antalet och den sammanlagda storleken av de områden som anses mest lämpade för bevarandet av de ifrågavarande arterna. Talan skall därför bifallas på denna punkt.

37 Vad slutligen gäller den delvisa klassificeringen av viktiga områden för bevarande av fåglar och, i synnerhet, av våtmarker, skall det erinras om att medlemsstaterna enligt

artikel 4.2 i direktiv 79/409 skall lägga särskild vikt vid skyddet av våtmarker, i synnerhet våtmarker av internationell betydelse (se domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Spanien, punkt 81).

38 I detta avseende framgår det av IBA 2000 att 32 våtmarker hyser mer än 1 procent av de biogeografiska populationerna av sjöfåglar och att 49 andra områden hyser mer än 1 procent av de flyttande populationerna av en eller flera sjöfåglar.

39 Domstolen skall således undersöka huruvida Republiken Grekland, såsom kommissionen har gjort gällande, har klassificerat ett antal våtmarker av internationell betydelse som särskilda skyddsområden, däribland de våtmarker som anges i Ramsarkonventionen, vilka till sin storlek endast delvis motsvarar storleken av motsvarande viktiga områden för bevarande av fåglar enligt IBA 2000. Domstolen skall också undersöka huruvida vissa områden som uppfyller kriterierna i denna konvention och som utgör sådana viktiga områden för bevarande av fåglar som räknas upp i IBA 2000, såsom kommissionen har gjort gällande, skall klassificeras som särskilda skyddsområden i enlighet med artikel 4.2 i direktiv 79/409, och huruvida detta ännu inte har skett.

40 Såsom exempel på våtmarker av internationell betydelse som inte har klassificerats som särskilda skyddsområden eller som har klassificerats som särskilda skyddsområden men vilkas yta till mindre än 50 procent täcks av särskilda skyddsområden, har kommissionen anfört områdena nr 45 (Lake Vegoritis and Lake Petron), nr 91 (Lakes Trichonida and Lysimachia), nr 99 (Kotychi Lagoon), nr 166 (Mount Dikios, Cape Louros, Lake Psalidi and Alyki) och nr 180 (Lake Kourna, Almyrou Delta and Georgioupolis Beach), för vilka den grekiska regeringen uppgett skälen för skillnaderna mellan de i IBA 2000 uppräknade viktiga områdena för bevarande av fåglar och de områden som den grekiska regeringen har klassificerat som särskilda skyddsområden.

41 Avseende område nr 45 skall det påpekas att den grekiska regeringen har gjort gällande att endast sjön Petron (Lake Petron) skall klassificeras som särskilt skyddsområde eftersom det endast är vid denna som dvärgskarv (*Phalacrocorax pygmæus*) vistas. Samma sak gäller för område nr 91 i vilket endast sjön Lysimachia (Lake Lysimachia) är av intresse för vitögd dykand (*Aythya nyroca*).

42 Domstolen erinrar härvid om att medlemsstaternas utrymme för skönsmässig bedömning vid valet av de områden som är mest lämpade för klassificering som särskilda skyddsområden avser tillämpningen av ornitologiska kriterier för att identifiera de områden som är mest lämpade för bevarandet av de ifrågavarande arterna (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Nederländerna, punkt 61).

43 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 54 i sitt förslag till avgörande har det visat sig att de två ovannämnda områdena valts ut på grundval av kriterier som uppställts i Ramsarkonventionen på grund av betydelsen av dvärgskarv och vitögd dykand. Eftersom kommissionen inte har bestritt att områden i vilka dessa båda arter inte förekommer saknar intresse skall den grekiska regeringens argument godtas på denna punkt.

44 Vad gäller område nr 166 framgår det av beskrivningen i IBA 2000 av detta område att det är fråga om ett bergsmassiv som huvudsakligen består av buskskog och skog, och att där även förekommer våtmarker. Området beskrivs som en viktig häcknings- och rastplats för rovfåglar.

45 I brist på vetenskapliga uppgifter av motsatt innebörd förefaller område nr 166 i IBA 2000 dessutom vara det mest lämpade området för bevarande av de ifrågavarande arterna (se domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Nederländerna, punkt 62). Att som särskilt skyddsområde endast klassificera sjöarna Psalidi och

Alyki (Lake Psalidi and Alyki), i egenskap av våtmarker, är således inte tillräckligt för att uppfylla de skyldigheter som följer av artikel 4.1 och 4.2 i direktiv 79/409. Kommissionens talan skall därför bifallas på denna punkt.

46 Vad särskilt beträffar områdena nr 99 och nr 180 anser den grekiska regeringen att de inte är av ornitologiskt intresse. Kommissionen har ifrågasatt detta argument eftersom den inte har erhållit någon vetenskaplig bedömning. Eftersom den grekiska regeringen inte företedde några vetenskaplig bevis som talar för motsatsen före utgången av den frist som anges i det motiverade yttrandet, skall kommissionens talan bifallas på denna punkt.

47 Det skall konstateras att Republiken Grekland har meddelat att den kommer att omvärdera de övriga områden som nämnts av kommissionen, närmare bestämt områdena nr 59 (Pinios Delta), nr 61 (Reservoirs of former Lake Karla), nr 89 (Lake Amvrakia), nr 98 (Kalogria lagoon, Strofilia forest and Lamia marshes), inom vilket stora delar inte är klassificerade som särskilda skyddsområden, nr 132 (Lakes Khortaro and Alyki, Moudros gulf, Diapori fen and Fakos peninsula), inom vilket Moudrosbukten inte är klassificerad som särskilt skyddsområde, och nr 138 (Gera Gulf-Dipi and Haramida marshes, Lesvos), som delvis klassificerats som särskilt skyddsområde.

48 Med beaktande av vad som har anförts ovan konstaterar domstolen att Republiken Grekland har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 4.1 och 4.2 i direktiv 79/409 genom att, utan att förete några vetenskapliga undersökningar med vilka resultaten i IBA 2000 kan vederläggas, som särskilda skyddsområden klassificera områden som till antal och sammanlagd storlek uppenbart understiger antalet och den sammanlagda storleken av de områden som uppfyller förutsättningarna för att betecknas som särskilda skyddsområden.

Den tredje och den fjärde anmärkningen: Underlåtenhet att klassificera särskilda skyddsområden för flera av de fågelarter som avses i bilaga 1 till direktiv 79/409 och för flera arter av flyttfåglar som inte avses i denna bilaga eller klassificering som särskilda skyddsområden av områden i vilka dessa arter inte förekommer i tillräcklig utsträckning

Parternas argument

49 Enligt kommissionen saknar följande fågelarter, vilka avses i bilaga I till direktiv 79/409, tillräckligt skydd genom särskilda skyddsområden: Toppskarv (*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*), lammgam (*Gypætus barbatus*), grågam (*Ægypius monachus*), mindre skrikörn (*Aquila pomarina*), kejsarörn (*Aquila heliaca*), örnvråk (*Buteo rufinus*), hökörn (*Hieraætus fasciatus*), rödfalk (*Falco naumanni*), eleonorafalk (*Falco eleonoræ*), slagfalk (*Falco biarmicus*), Krüpers nötväcka (*Sitta krueperi*) och gulgrå sparv (*Emberiza cineracea*).

50 Vad gäller flyttfåglar har kommissionen påpekat att flera av de områden som räknas upp i IBA 2000 också är mycket viktiga för dessa fåglar, vilka skall skyddas enligt artikel 4.2 i direktiv 79/409. Vissa andfåglar, vadarfåglar och mer vanligt förekommande arter som avses i bilaga I till detta direktiv berörs särskilt på grund av att de flyttar eller övervintrar.

51 Den grekiska regeringen anser att samtliga arter i bilaga I till direktiv 79/409, förutom örnvråk, rödfalk, Krüpers nötväcka och gulgrå sparv, åtnjuter ett tillräckligt

skydd. Vad gäller kejsarörnen har den grekiska regeringen påpekat att aktuellare bevismaterial kommer att finnas tillgängligt när undersökningen av de tio försöksområdena har avslutats.

52 Den grekiska regeringen har tillagt att jämförelsen, med avseende på en viss art, mellan den population som skyddas genom särskilda skyddsområden och den population som anges i IBA 2000 inte utgör det enda och obestridliga kriteriet vid bedömningen av om denna art erhåller tillräckligt skydd. Enligt nämnda regering är det möjligt att kraven — i förhållande till den berörda artens spridning inom ett område — i kriteriegrupp C (grupp som avser länderna i Europeiska unionen) i IBA 2000, inte är uppfyllda med avseende på populationen av denna art.

53 Vad gäller den metod och de kriterier som använts, har kommissionen gjort gällande dels att de grekiska myndigheterna i vissa fall ifrågasatt de kriterier som anges i IBA 2000 samtidigt som de använt dessa kriterier i andra fall och således handlat motsägelsefullt, dels att de baserat sina argument på betydelsen av vissa områden trots att det resultat som eftersträvas är att skydda arter.

Domstolens bedömning

54 Kommissionen har i den tredje och den fjärde anmärkningen kritiserat Republiken Grekland för att inte ha utsett särskilda skyddsområden för flera av de fågelarter som avses i bilaga 1 till direktiv 79/409 och för flera arter av flyttfåglar som inte avses i denna bilaga eller för att som särskilda skyddsområden ha klassificerat områden i vilka dessa arter inte förekommer i tillräcklig utsträckning.

55 Domstolen konstaterar inledningsvis att kommissionens yrkande om fastställelse av att Republiken Grekland har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 4.1 och 4.2 i direktiv 79/409 genom att inte klassificera särskilda skyddsområden för flera fågelarter som anges i bilaga 1 och för flyttfåglar som inte som anges i denna bilaga inte kan bifallas.

56 Vad gäller de arter som avses i bilaga I till direktiv 79/409 har det nämligen framkommit under förfarandet att den enda art vars huvudsakliga häckningsområde inte har klassificerats som särskilt skyddsområde är Krüpers nötväcka. Vad avser de flyttfåglar som inte avses i nämnda bilaga har det framkommit att det inte förekommer någon art för vilken ett sådant område inte har klassificerats. Eftersom den grekiska regeringen har godtagit kommissionens anmärkning avseende Krüpers nötväcka bifaller domstolen endast kommissionens yrkande avseende underlåtenheten att klassificera ett särskilt skyddsområde för denna art.

57 I sin anmärkning om klassificeringen som särkskilda skyddsområden av områden i vilka flera av de fågelarter som avses i bilaga 1 till direktiv 79/409 och flera arter av flyttfåglar som inte avses i denna bilaga inte förekommer i tillräcklig utsträckning, har kommissionen gjort gällande att de särskilda skyddsområden som avgränsats av Grekland, särskilt med avseende på populationen av tolv fågelarter, inte i tillräcklig omfattning täcker de områden som anges i IBA 2000, inom vilka dessa arter förekommer.

58 Eftersom den grekiska regeringen uttryckligen har godtagit denna anmärkning vad gäller örnvråk, rödfalk och gulgrå sparv, skall talan bifallas avseende dessa arter.

59 Vad gäller de övriga arterna, det vill säga lammgam, grågam, mindre skrikörn, kejsarörn, hökörn, eleonorafalk och slagfalk, konstaterar domstolen att den grekiska regeringen, genom att hänvisa till programmet för förnyad undersökning liksom till undersökningen av de tio försöksområden för vilka utvärderingen inte var avslutad, och genom att inte överlämna EOE:s undersökning avseende lammgam, inte har företett några vetenskapliga undersökningar som kan vederlägga resultaten i IBA 2000 eller som visar att områden inom vilka dessa arter förekommer i tillräcklig utsträckning har klassificerats som särskilda skyddsområden. Kommissionens talan skall följaktligen bifallas på denna punkt.

60 Med beaktande av vad som har anförts ovan konstaterar domstolen att Republiken Grekland har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 4.1 och 4.2 i rådets direktiv 79/409/EEG genom att inte utse särskilda skyddsområden för att skydda Krüpers nötväcka och genom att som särskilt skyddsområde klassificera områden inom vilka toppskarv, lammgam, grågam, mindre skrikörn, kejsarörn, örnvråk, hökörn, rödfalk, eleonorafalk, slagfalk och gulgrå sparv inte förekommer i tillräcklig utsträckning.

61 Kommissionens talan skall således anses vara välgrundad.

62 Med hänsyn till det ovan anförda fastställer domstolen att Republiken Grekland har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 4.1 och 4.2 i direktiv 79/409, genom att

— som särskilda skyddsområden klassificera områden som till antal och sammanlagd storlek uppenbart understiger antalet och den sammanlagda storleken av de områden som uppfyller förutsättningarna för att betecknas som särskilda skyddsområden i den mening som avses i artikel 4.1 i direktiv 79/409,

— inte utse särskilda skyddsområden för att skydda Krüpers nötväcka, och genom att

— som särskilt skyddsområde ha klassificerat områden inom vilka toppskarv, lammgam, grågam, mindre skrikörn, kejsarörn, örnvråk, hökörn, rödfalk, eleonorafalk, slagfalk och gulgrå sparv inte förekommer i tillräcklig utsträckning.

Rättegångskostnader

63 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att Republiken Grekland skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom Republiken Grekland i huvudsak har tappat målet, skall kommissionens yrkande bifallas. I enlighet med artikel 69.4 första stycket skall Konungariket Spanien, Republiken Frankrike, Republiken Portugal och Republiken Finland, som har intervenerat i målet, bära sina rättegångskostnader.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (andra avdelningen) följande:

1) Republiken Grekland har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 4.1 och 4.2 i rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar, i dess lydelse enligt kommissionens direktiv 97/49/EG av den 29 juli 1997, genom att

— **som särskilda skyddsområden klassificera områden som till antal och sammanlagd storlek uppenbart understiger antalet och den sammanlagda storleken av de områden som uppfyller förutsättningarna för att betecknas som särskilda skyddsområden i den mening som avses i artikel 4.1 i direktiv 79/409,**

— **inte utse särskilda skyddsområden för att skydda Krüpers nötväcka, och genom att**

— **som särskilt skyddsområde ha klassificerat områden inom vilka toppskarv, lammgam, grågam, mindre skrikörn, kejsarörn, örnvråk, hökörn, rödfalk, eleonorafalk, slagfalk och gulgrå sparv inte förekommer i tillräcklig utsträckning.**

2) Talan ogillas i övrigt.

3) Republiken Grekland förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

4) Konungariket Spanien, Republiken Frankrike, Republiken Portugal och Republiken Finland skall bära sina rättegångskostnader.

Underskrifter